

LASTELE SUUNATUD POSITIIVSE(TE) VEEBISISU, -TEENUSTE JA -RAKENDUSTE KRITEERIUMID

Väärtused ja mõju

Pakutav sisu peab algusest peale arvestama alltoodud **väärtusi**, pidades silmas seda, kuidas see sisu võib last **mõjutada**.

Mõelge läbi, kuidas teie pakutav veebisisu, -rakendus või -teenus saab olla:

- **võimestav** – võimaldab lapsel tunda end kindlalt ja võimalikult iseseisvana, arendades tema võimeid ohutus veebikeskkonnas
- **kaasav** – motiveerib ja innustab last
- **ergutav** – julgustab last uusi teadmisi saama
- **ohutu** – pakub lapsele keskkonda, kus omandada veebikogemusi võimalikult ohutult

Kontrollnimekiri

Kaaluge põhialuseid

- Määrake kindlaks sihtvanuserühm
- Määratlege eesmärgid
- Mõelge läbi kasutegurid lapsele

Seadke selged ja läbipaistvad eesmärgid

- Pidage sisu ja liidese disainimisel silmas eelkõige sihtvanuserühma
- Tehke kindlaks oma sihtrühma võimed, laste kognitiivne, keeleline, sotsiaalne ja emotsionaalne areng ning nende vanusele vastavad huvid. Pidage alati meeles, et iga laps on omanäoline ja lapsed võivad üksteisest väga palju erineda.
- Arvestage sotsiaalseid ja kultuurilisi tegureid, mis on asjakohased teie kontekstis.

Arendage välja stimuleerivad veebikogemused

- Kavandage ja disainige loovad, interaktiivsed, stimuleerivad, uuenduslikud, meelelahutuslikud ja/või hariduslikud elemendid ning vahendid
- Pakkuge ligitõmbavaid visuaale, mis on sobivalt märgendatud ja millel on sobivad omadused. Arvestage, et graafika, helid (hääl, muusika ja heliefektid) ning videod on suurema mõjuga kui tekst
- Kavandage paraja raskusastmega ülesanded ja omadused, andke asjakohast tagasisidet ning hüvesid, kui on rakendatav
- Vahetage, jagage ja kohandage veebisisu, tehes koostööd teiste sobivate veebisisu loojatega.

Tagage kasutatavus

- Mõelge läbi, kuidas sisule/teenusele mobiilteenuste kaudu ligi pääseb, sh eri platvormid, veebilehitsejad ja operatsioonisüsteemid

- Tagage, et navigatsioonistruktuur on kasutusmugav, intuitiivne ning kohandatud sihtrühma mootorsete oskuste ja pädevustega
- Hoolitsege selle eest, et kasutajad ei eksi saidil/teenuses/rakenduses ära; nad peavad alati teadma, kus nad on, selgelt tähistatud navigatsioonielemendid aitavad neil orienteeruda
- Võtke kasutusele selline URL-aadress ja/või nimi, mis kergesti juhatab lapsed määratud sisu/teenuse/rakenduseeni, nii et nad ei satu trükivigade tõttu soovimatutele või ohtlikele domeenidele, mis sisaldavad viiruseid või reklaame
- Kasutage hästi kirjutatud teksti, kus ei ole vigu ja mis ühtib sihtrühmaga
- Tagage, et lapsed ei eksi ära ja nad saavad hõlpsalt minna tagasi kodulehele või eelmisele leheküljele. Andke neile võimalus pidada järke selle üle, kus nad parajasti on (nt kasutades mängus/loos osutavaid viitasid). Hoolitsege selle eest, et laps leiaks sama sisu alati üles, kui ta soovib oma lugemist või mängu jätkata

Looge sisu ja teenused, millele on kerge ligi pääseda ning mis on kõikehõlmavad

- Tagage, et on täidetud puuetega inimeste vajadused ja nõuded, mis puudutavad visuaalseid, kognitiivseid, kuulmise ja liikumisega seotud aspekte, kui kavandate, arendate või toodate sisu/teenust, mis on suunatud kõigile osalevatele pooltele
- Võtke arvesse sisu ja teenuste struktuuri, keelt/teksti/kõnet, heli, pilte ning värve. Tagage, et need on disainitud viisil, mis toetavad abitehnoloogiaid ja pakuvad alternatiivseid tekste/atribuute

Tagage, et sisu on usaldusväärne

- Kontrollige, kas sisu/teenus/rakendus ühtib asjakohaste seaduste ja eeskirjadega, mis puudutavad alaealiste ja andmete kaitset, kommertstedaandeid, autoriõigust jne
- Avaldage teave teenuseosutaja/looja kohta
- Tagage, et kontaktandmetele pääseb lihtsasti ligi ja et päringutele vastatakse mõistliku aja jooksul
- Tagage, et sisu on täpne ja usaldusväärne ning et seda mida kontrollitakse korrapäraselt
- Kus asjakohane, tagage, et pakutav sisu on tõene, aja- ja teemakohane
- Andke vanematele ja hooldajatele selget teavet. Taotlege ja tutvustage tunnistust, mis tõendab, et teie teenus on lastele ohutu (kui see on asjakohane).

Tagage, et lapse ohutus on prioriteet

- Veenduge, et sisu ei ole alaealistele kahjulik: see ei sisalda solvavat materjali ega muid kahjulikke elemente (nt pornograafia, rassistlik/vägivaldne/solvav/ksenofobne sisu, pilt või video)
- Tagage, et lapsi ei juhata sobimatu sisu juurde, nagu kohatu sisuga välised veebisaidid või rakendused
- Alati, kui otsustate rakendada välisallikatest pärinevat sisu, vältige automaatselt edastatavat sisu või eelvaateid, mis ei ole teie kui toimetaja kontrolli all.
- Järgige konstruktsioonilise ohutuse põhimõtet ja lastekaitse aspekte võrgukeskkonnas tootmisprotsessi algusest peale
- Arendage välja tõhus seire- ja modereerimismetoodika ning pakuge efektiivseid aruandlusmehhanisme, mida on kerge leida ja kasutada, et kontakteeruda abi/nõu saamiseks ning blokeerida võimalik kahjulik sisu või kontakt
- Kaaluge vanuselise klassifitseerimise vahendite kasutamist, et lisaks pakkuda elektroonilisi vanusetähiseid, mis võimaldavad hinnata sisu/teenust/rakendust korrektselt.

Kasutage vanusepiirangu tööriistu, mida eri platvormid pakuvad, väga hoolikalt ja vastutustundlikult, et saada asjakohaseid tulemusi.

Pidage silmas, et laste privaatsus on kõige tähtsam

- Tagage, et järgitakse andmekaitse seadusi. Veenduge, et olete kontrollinud ja ajakohastanud pakutavat sisu/teenust kooskõlas ELi andmekaitse üldmäärusega (GDPR).
- Olge ettevaatlik, et te ei koguks rohkem teavet kui vajalik
- Andke teavet privaatsusmeetmete kohta ning hoolitsege selle eest, et privaatsuspoliitika on selgelt nähtav ning sellises keeles või vormingus, mis on sihtrühmale ja selle vanematele sobilik
- Kui töödeldakse kasutajate andmeid või vajatakse autoriseerimist rakenduse/saidi/teenuse installimiseks või kasutamiseks, tuleks see selgelt esile tuua
- Tagage, et isikuandmeid töödeldakse konfidentsiaalselt ja erandid (nt auhinna andmise eesmärgil) on selgelt esile toodud ning on sõnaselgelt öeldud, et need andmed hiljem kustutatakse
- Kui lapsed saavad jagada oma isikuandmeid, pidage silmas, et nad peavad alati kinnitama vanemate nõusolekut

Arendage sotsiaalmeedia elemente ja kommunikatsiooni omadusi delikaatselt: sotsiaalvõrgustikud, jututoad, foorumid, külalisraamatud, videote/piltide jagamise platvormid, sõnumitoojad jne

- Arvestage erisätteid ja ohutusteavet selle kohta, kuidas eeltoodud omadusi ohutult kasutada, kui neid kasutamiseks pakutakse (nt netiketi juhised teistega suhtlemisel, isikuandmete kaitse, küberkiusamise kaitse jne)
- Julgustage lapsi küsima vanemate nõusolekut, enne kui nad loovad kasutajakonto, ja mõelge läbi, kuidas seda registreerimisprotsessis teostada
- Tagage, et aruandlusmehhanisme on lihtne kasutada ja leida (nt häirenupp, juhuks kui lapsed vajavad abi või nõu või neil on vaja teatada võimalikust kahjulikust sisust või kontaktist)
- Tagage püsiv ja aktiivne kasutaja tegevuse seire ning modereerimine, kindlustamaks, et kustutatakse kogu sisu, mis võib olla lastele kahjulik

Kui asjakohane, arendage kaubanduslikud elemendid välja vastutustundlikult: reklaam, internetimüük, sponsorlus, rakendusesisesed ostud jne

- Tagage, et järgitakse lastele suunatud reklaami ja kaubanduslike elementide eeskirju ning seadusi
- Pidage silmas, et kaubanduslikud elemendid, reklaam ja internetimüügi võimalused on sisust selgelt eraldatud, kergesti märgatavad, asjakohaselt märgistatud ning arvestavad laste vanust (nt on keelatud alkoholi, sigarettide, plastikakirurgia, dieettoodete jms reklaam ja müük)
- Veenduge, et finantspakkumine on vahendatud avatult
- Pidage silmas, et rakendused ei tohi pakkuda võimalust kulutada raha, välja arvatud kaitstud keskkonnas, ja et sihtrühmale on selge, et enne peab küsima vanemate luba. Ärge survestage lapsi ostma lisafunktsioone
- Tagage, et kaubanduslikud elemendid ei piira kasutaja kontrolli oma tegevuse üle
- Tagage, et sellele, kui palju lapsed saavad veebisaidi/rakenduse/teenuse peale kulutada, on kehtestatud rahaline ülempiir
- Tagage, et makseviisid nõuavad vanemlikku kontrolli